

שנים אהויין פרק ראשון בבא מציעא

מסורת
השי"ם

א"א מ"י פ"ו מלכות
סוף ועומק פי"ג
עודש חמ' סיוון אל
טעף נ:
יב מ"י פ"א מלכות
גיבס כל פ"ו
סה"ז ופ"א מלכות
סוף ועומק פי"ג
עודש חמ' סיוון
טעף נ:
יב מ"י פ"ג מלכות
סוף ועומק פי"ג
עודש חמ' סיוון

רבינו הנגאל

והיארו חסדו מור דהא
אז"ל שודריא פיו
מחיבתו סוף דק"ל
הדאית בע"כ עדים
דמי אינו מחיבתו קנס
דק"ל מידה בקנס פסור
הדדאית בקנסת העמדה
מחיבתו שבו"ע והדאית
עדים שמיחיבתו קנס
אינו דין שמיחיבתו
שבועה בקנסתו. ופירשו
מה לפיו שכן מחיבתו
קנס. שנאמר ויהי כי
ימשכו יאמרו אל מה
הדדאית אשר חמא עליה
והביא את אשר לחינו'.
חמא בע"כ [שמיחיבתו]
עליו שהשם אינו מחיבתו
אחר קרבן להם שיש
ירצה אחר מיד הייתי
ואין קרבן להם ואם
יודעה להם כי שונג הייתי
בירובא מחיבתו ולא
בעדות העדים. ור"י
הא לא קשיא ד"י הייא
כר"מ פ"ל דאמר עדים
מחיבתו אחר קרבן דתמן
בכריתות (פ"ד) מחושי
כפרה) אבדו לו שנים
אכלת חלב ורואו אמר
לא אכלתי ר"מ מחיבת
א"ר סאיר א"ר הביארו
ב"י לירי מיתה חסרה
לא יביארו לירי קרבן
הקל אבדו לו ומה אם
ירצה לומר מיד הייתי
כלום מה תועיל עותם
אם ירצה לומר מיד
הייתי וכו' וחד לפרך
פירכא מהירתי מה לפיו
שכן אינו בהכחשה
ובהכחשה לומר אה יודה
שליתי ספליתי מנה
ביום שלתי בקנס פלוגי
ויבואו עדים ויעידו כי
שם הייתי פסד ביום
באותו מקום שאמרת
ולא יודעת איה פסדי
כלום אחר הוא שליה
או אם יאבדו לו אותו
יהיה הייתי עמתי בקנס
פלוגי דרובא מיה הקנס
יותר ממה א"ר ורואו
מביהישי דכל פי הא
נוחא אמרי' הדאית
בע"כ כמאה עדים ואין
העדים יכולין להתכשיר
ולא להוסיף ולפירך
חיבההוה מקנת השענה
דכ"מ האבר בעדים
שישנבהכחשה והבוחשה
בנצח כל העדים פורח
מחוראת פי' כן בחיוב
שבועה כה עדים פורח
דוא מרואת פי' .
ונחנה זה הק"ו וחרתי
לפרך דרך חרתי. וסו
ע"א שאין מחיבתו סוף
מחיבו שבועה שנאמר
לא יקום עד אחר באיש
כלל עין וכו' ודרשנו
להלכה עליו לכל חסות
הוא דאע"כ אם אכל קס
הוא לשבויה עדים
שמיחיבו אותו מסומנו
דן שמיחיבתו שבע"כ.
ורד"י מה לע"א שכן
על מה שהעיד ורואו
נשבע וכו'.

מגן
רמב"ם
ניחא הכוחות
וכן כו'
I-II
ג'טו I נ'קו
מסוסי ת'
היזא ס'י
II
ת' ז' א"א

בבוליה בעי דלודי ליה . מה שפירש רש"י כיון דחסיד אמונתא
הכי נשבע עומא מנו דחסיד אמונתא חסיד אמונתא
ומשני דמשתמיט ולא חסיד ועל זה תימה דהא מסיק לקמן (ד' ו.)
דחסיד אמונתא לא חסיד אשבעתא ואין לומר דהיינו מדרבנן לפי שרואו
שהיה שבעה שבויה חמורה עליהם אבל
מדאורייתא חסד לזה חסד לזה דהא
לקמן מיייה מרב נחמן דמטענין
אורו שלש שבועות וחד מן שלל
שלחתי בו יד ומשמע בהגזול קמא
(ב"ק דף ק"ז ע"ב) דהו דאורייתא
וכן נכסא דר' אבהו (שעשועות דף נ"ג)
משמע דלי אחר לא חספתי היה
נשבע להכחיש את העד שבעה
דאורייתא מדלמד מתוך שאינו יכול
לישבע משלם לשבועה דרבנן לא
אמר הכי לכו"ל וכו' כוליה בעי דלודי
ליה כלומר מאחר דלון מעיז ח"כ
אמת הוא שאין חייב לו יותר ולמה
ישבע יאה נאמן כמנו דלי בעי כופר
הכל ומשני דלון זה העדו דמשתמיט
קמשתמיט ואם תאמר כופר הכל נמי
אשמיטוי קא משתמיט ואינו העדו
כדלמרי' בפ' שבעות הדיינין (ש"ע ע"ג)
דף ק"מ) אמר רב נחמן כופר הכל
משעינין אורו שבעות היסת משום
חוקה דלון חרס טובע אלח ח"כ יש
עליו ופריך דרובה אין חרס מעני
פניו בפ"ג ד"מ ומשני דמשתמיט קא
משמטיט ו"ל דמ"מ העדו יש יותר
כופר הכל מכופר חלו וליכא מנו :
אבר העדוהת עדים דליכא למומר.
כל כד משתמיט כיון שספק
הכל אינוה כיון דחסד הוא לגזול
חסד נמי אשבעתא קמ"ל ק"ו דלא
היו גזלן בכפי דאשתמיט קא משתמיט
דכופר בטולה כסר לעדות ואע"פ
דלמרי' לקמן (ד' ו.) דלא אמרינן מנו
דחסד כו' מ"מ גם התנא אשמעינן
דלא אמרינן מק"ו מפיו ועד אחר
ואם תאמר אמרי' אלטרך לטעמא
דאשתמיט לינוח או לאו ק"ו ה"א

והא בכוליה בעי דלודי ליה והאי דלא אורי
אשתמיטוי הוא דקא מישתמיט מנייה סבר עד
דלודי ליה וזוי ופרענא ליה, ואמר רחבנא רמי
שבועה עליה בן היכי דלודי ליה בבוליה אב"ל
העדאי עדים דריבא דלמיר הכי אימא לא
ק"ו ר"מ וז"ל : וז"ל פ"ו שאין מחיבו ממון
מחיבו ממון עדים שמיחיבין אותו ממון
אינו דין שמיחיבין אותו שבעה לפי אי
מחיבו ממון והא "הודאת בע"ל דין כמאה
עדים דמי? מאי ממון קנס-ומה פ"ו שאין
מחיבו קנס מחיבו שבועה, עדים שמיחיבין
אחרו קנס אינו דין שמיחיבין אותו שבעה שאין
לפיו שכן מחיבו קרבן ואמר בעדים שאין
מחיבין אותו קרבן בגזל קשיא רבי הייא
ברבי מצאד סבירא ליה דאמר עדים מחיבין
אחרו קרבן מק"ו דתנן אמרו לו שנים אבלת
חלבי' והוא אומר לא אבלתי רבי מאיר מחיב
וחבמיים פוטרם אמר רבי מאיר אם הביאודו
שנים ילדי מיתה חמורה לא יביאוהו לירי
קרבן הקל אמרו לו מה אם ירצה לומר מיד
הייתי נשבעתא לא לפיו שכן מחיבו איש
איש היינו קרבן אלא קשיא רבי מאיר
הכ"ש הא לא קשיא רבי הייא ברבי מאיר
סבירא ליה כי היכי דמחייב ליה קרבן מק"ו
מחייב ליה חומש מכל וחומר אלא קשה לפי
שכן אינו בהכחשה ובהומוה אלא קשיא
שישנן בהכחשה ובהומוה אלא אחיא
מע"א אחר ז"ל ע"ד אהד שאין מחיבו ממון
מחיבו שבועה עדים שמיחיבין אותו ממון
אינו דין שמיחיבין אותו שבעה קשה לעד
אחר שכן על מה שהוא מעיד הוא נשבע
האמר

והא בכוליה בעי דלודי כו'. וכ"ת מנו דחסיד אמונתא חסיד
אמונתא ולא נרמי עליה שבעתא, ולא חסיד אמונתא, לטי שנברטו
היה מודה בטלו אלא שאין בידו לפרוע וסבר עד דהו ל' [וזו]
ופרענא ליה : דליכא למימר הכי . שהרי כפר בטלו ויניחא מנו
דחסיד אמונתא חסיד אשבעתא :
פיו שאינו מחיבו ממון . בהודאתו
ולקמייהו מפרכה לה : מחייבו שבעה .
על השאר : עדים שמחייבין [אותו]
ממון . כמה שהעידו : אינו דין
שמחייבו שבעה . על השאר : הודאת
בע"ל דין כמאה עדים . כרייתא היא
בדוכספתא דבבא מליעא בפ' ראשון :
פיו אינו מחייבו קנס . דילפינן ב"ק
דף ע"ב) מקראי דמדה בקנס פסור
אשר ירשעונו אלהים פרט למרשע
אחר עלמנו : פיו מחייבו קרבן . דכתיב
והקדנה אשר חטא והביא (ויקרא ט') :
עדים אינו מחייבין אורו קרבן . אם
(ה) מ"מכחיבין אותו דכתיב (שם ד') או
דודע אליו ולא שידועו אחרים :
אמרו לו שנים אבלת חלב . שנוג .
והוא אומר לא אבלתי . פטור שיהיה
יכול לומר מיד הייתי ופטור מן הקרבן
אף כשאמר לא אבלתי פטור דמה לו
לשקר : חומש ואשם . אם נשבע וכפר
ממון והודה כתיב'ו (שם ט') לא ישבע
עליו לשקר וגו' . מה אם לא ירצה
בהכחשה ובהומוה . אם הודה לו במנה
ובזאו עדים והכחשוהו לומר איך חייב
לו כלום אינו נפטר בכך דהודאת בעל
דין כמאה עדים : ישנן בהכחשה
ובהומוה . שאם בואו שנים עדים
והכחשו או היווסם איין אז משלם
ממון על פיהם : מחייבו שבעה .
מעט חבירו מנה לי בידך והוא אומר
איין כך בידו כלום ועד אחר מעיור
שהוא חייב לו הרי זה נשבע להכחיש
את העד דכתיב' (דברים יט') לא יקום
עד אחר דאישגונו' לכל על וכל
חטאת' הוא דאינו קס אבל לשבועה
קס (שעשועות דף ט"ז) : מה לעד
שבועה דשיס משבועה דעד אחר מה
לעד אחר שכן על מה שהעד מעיד הוא נשבע להכחשו :
האמר

מ"ד ויחא דק"י קב'
ה"פ. הכופר במאה
כ"ב ז' ד' (מ'נבב במ"ה ע')

מ"ד ויחא דק"י קב'
ה"פ. הכופר במאה
כ"ב ז' ד' (מ'נבב במ"ה ע')

יבמות פ"ג ס"ג ס"ג ח"א
כ"ה יבמות פ"ג ס"ג ס"ג ח"א
קמ"ט ו' ח"א ס"ג ס"ג ח"א

מ"ד ויחא דק"י קב'
ה"פ. הכופר במאה
כ"ב ז' ד' (מ'נבב במ"ה ע')

מ"ד ויחא דק"י קב'
ה"פ. הכופר במאה
כ"ב ז' ד' (מ'נבב במ"ה ע')

הודאת פיו גדולה מהעדוהת עדים משום שכן אינו בהכחשה ובהומוה
כדפריך לקמן ולקמן נמי הוא ליה למפרך מה לפיו שכן משתמיט
ו"ל דהכל דלחא לפרושי דהודאת פיו גדולה מהעדוהת עדים ינחא
ליה למיקט טעמא דמשתמיט דסברא הוא דמוסעס זה שבעה בהודאת פיו
למקט לקמן לסתור ק"ו שכן דרך הגמרא למפרך פירכא על קל וחומר ולא מסברא לכך לא מייטי לקמן סברא דמשתמיט : **ב"ד** לפיו שכן
מחייבו קרבן תאמר בעדים כו'. פי' שכן מחייבו קרבן אפילו העדים מכחיסין אותו ואמריים ליה חלב הזה אלא שומן דלי אין העדים
מכחיסין אותו הכי קאמר תאמר בעדים כו' עדים נמי מחייבין אותו קרבן אם אינו מכחיסין ואפילו עד אחד אם אינו מכחישו מחייבו
קרבן וזאת הסוגיא סוברת כלישנא דפרק אמרו לו (כ"ה ע"ב) דמפרש טעמייהו דרבנן דקמין דלמנו דלא חלב והוא אומר
לא אבלתי דפטור משום דאדם נאמן על עצמו יותר ממה שאין חייב ליה וכן פ"ו מחייבו קרבן אפילו עדים מכחיסין אותו ועדים איין מחייבין
אחרו קרבן לא בדקט אותו היקף היה דעתו אבל להכחיש העדים אינו נאמן ח"כ חשבי עדים מפיו שכן חייבוהו קרבן אפי' מכחיסין והוא לא
אכלתי לא בדקט אותו היקף היה דעתו אבל להכחיש העדים אינו נאמן ח"כ חשבי עדים מפיו שכן חייבוהו קרבן אפי' מכחיסין והוא לא
אם הביאודו לירי מיתה לא יביאוהו לירי שבועה הקלה ו"ל דליכא למפרך דמה לגמיה שכן על מה שכן מעידין הוא מה תאמר גבי
שבועה ששל מה שהוא טופר הוא נשבע כדלמרי' לקמן : **ב"ד** אם ירצה לומר מיד הייתי . לישנא דאדם נאמן על עצמו יותר מק"ו עדים היא
אם ירצה לומר לדבריו דר"מ קאמרי' (כדתינא) [כדתינא] בפרק אמרו לו (שם דף ק"ז ע"ב) דלא יקום עד אחר דנפשיהו קאמרי . ואין
לפרש ונוה אם ירצה לומר כו' שיהא נאמן כו' שיהא נאמן לומר לא אבלתי מנו דלי בעי אחר מיד הייתי דהא מנו במקום עדים הוא אלא כלומר אף
מה שאמר לא אבלתי יכול לתרך דבריו ולומר לא אבלתי שנוג אלא מיד ומייירי דכשאתמר לא אבלתי ח"כ חשבי עדים מפיו שכן מחייבוהו קרבן אפי' מכחיסין והוא לא
ולבסוף אומר שמוד היה וסברי רבנן דמה שאמר לא אבלתי קד היה דעתו שלא אכל שנוג אלא מיד ולר"מ לאע"פ שלבסוף אמר מיד הייתי
אין בכך כלום דהיי אחר (תורה כהנים) אמר רבי מאיר אם בתמלה אמר מיד הייתי שומעין לו אם היה דן עמו כל היום ובחחרונה
אמר מיד הייתי אין שומעין לו ואם תאמר והיאך נאמן לומר מיד הייתי הא חרס משים עצמו רשע כדלמרי' בפ"ק דמנהרין (דף ט') :
והיי גבי פלוגי רבועי לרעו"ל ו"ל דלון חסד אשם תימה דכמתי' ד' שומרין (שעשועות דף מט. ע"ב) תנן יבין שורי נעב
אשם דלרבי מאיר עדים מחייבין אותו חסד תימה דכמתי' ד' שומרין (שעשועות דף מט. ע"ב) תנן יבין שורי נעב
משביעך חלו ואלמו אמן והעדים מעידים אותו שאלו משלם כפל הודה מעלמו משלם קרן וחומש ואשם אבל על פי עדים אין
משלם חומש ואשם וכן תנן בפרק הגזול קמא (ב"ק דף ק"ה ע"ב) ומקוין לה בפרק הגזול קמא* כר"מ ו"ל דסוגיא דהכל דלרבי מאיר עדים
מחיבין אותו חסד לא יעמיד והוא משנה כר"מ אלא כדבעי לאוקומה הסא כשאלכו עריפה והייה סוגיא דהסת דסבר דלרבי מאיר עדים
לא מחייבי אשם משום דגבי אשם כתיב והתודה לא סבר כסוגיא דהכל דהא חסד היינו קרבן וליין במה האז מפיו ועד אחר כדמוכח בסא :
עד

הודאת פיו גדולה מהעדוהת עדים משום שכן אינו בהכחשה ובהומוה
כדפריך לקמן ולקמן נמי הוא ליה למפרך מה לפיו שכן משתמיט
ו"ל דהכל דלחא לפרושי דהודאת פיו גדולה מהעדוהת עדים ינחא
ליה למיקט טעמא דמשתמיט דסברא הוא דמוסעס זה שבעה בהודאת פיו
למקט לקמן לסתור ק"ו שכן דרך הגמרא למפרך פירכא על קל וחומר ולא מסברא לכך לא מייטי לקמן סברא דמשתמיט : **ב"ד** לפיו שכן
מחייבו קרבן תאמר בעדים כו'. פי' שכן מחייבו קרבן אפילו העדים מכחיסין אותו ואמריים ליה חלב הזה אלא שומן דלי אין העדים
מכחיסין אותו הכי קאמר תאמר בעדים כו' עדים נמי מחייבין אותו קרבן אם אינו מכחיסין ואפילו עד אחד אם אינו מכחישו מחייבו
קרבן וזאת הסוגיא סוברת כלישנא דפרק אמרו לו (כ"ה ע"ב) דמפרש טעמייהו דרבנן דקמין דלמנו דלא חלב והוא אומר
לא אבלתי דפטור משום דאדם נאמן על עצמו יותר ממה שאין חייב ליה וכן פ"ו מחייבו קרבן אפילו עדים מכחיסין אותו ועדים איין מחייבין
אחרו קרבן לא בדקט אותו היקף היה דעתו אבל להכחיש העדים אינו נאמן ח"כ חשבי עדים מפיו שכן חייבוהו קרבן אפי' מכחיסין והוא לא
אכלתי לא בדקט אותו היקף היה דעתו אבל להכחיש העדים אינו נאמן ח"כ חשבי עדים מפיו שכן חייבוהו קרבן אפי' מכחיסין והוא לא
אם הביאודו לירי מיתה לא יביאוהו לירי שבועה הקלה ו"ל דליכא למפרך דמה לגמיה שכן על מה שכן מעידין הוא מה תאמר גבי
שבועה ששל מה שהוא טופר הוא נשבע כדלמרי' לקמן : **ב"ד** אם ירצה לומר מיד הייתי . לישנא דאדם נאמן על עצמו יותר מק"ו עדים היא
אם ירצה לומר לדבריו דר"מ קאמרי' (כדתינא) [כדתינא] בפרק אמרו לו (שם דף ק"ז ע"ב) דלא יקום עד אחר דנפשיהו קאמרי . ואין
לפרש ונוה אם ירצה לומר כו' שיהא נאמן כו' שיהא נאמן לומר לא אבלתי מנו דלי בעי אחר מיד הייתי דהא מנו במקום עדים הוא אלא כלומר אף
מה שאמר לא אבלתי יכול לתרך דבריו ולומר לא אבלתי שנוג אלא מיד ומייירי דכשאתמר לא אבלתי ח"כ חשבי עדים מפיו שכן מחייבוהו קרבן אפי' מכחיסין והוא לא
ולבסוף אומר שמוד היה וסברי רבנן דמה שאמר לא אבלתי קד היה דעתו שלא אכל שנוג אלא מיד ולר"מ לאע"פ שלבסוף אמר מיד הייתי
אין בכך כלום דהיי אחר (תורה כהנים) אמר רבי מאיר אם בתמלה אמר מיד הייתי שומעין לו אם היה דן עמו כל היום ובחחרונה
אמר מיד הייתי אין שומעין לו ואם תאמר והיאך נאמן לומר מיד הייתי הא חרס משים עצמו רשע כדלמרי' בפ"ק דמנהרין (דף ט') :
והיי גבי פלוגי רבועי לרעו"ל ו"ל דלון חסד אשם תימה דכמתי' ד' שומרין (שעשועות דף מט. ע"ב) תנן יבין שורי נעב
אשם דלרבי מאיר עדים מחייבין אותו חסד תימה דכמתי' ד' שומרין (שעשועות דף מט. ע"ב) תנן יבין שורי נעב
משביעך חלו ואלמו אמן והעדים מעידים אותו שאלו משלם כפל הודה מעלמו משלם קרן וחומש ואשם אבל על פי עדים אין
משלם חומש ואשם וכן תנן בפרק הגזול קמא (ב"ק דף ק"ה ע"ב) ומקוין לה בפרק הגזול קמא* כר"מ ו"ל דסוגיא דהכל דלרבי מאיר עדים
מחיבין אותו חסד לא יעמיד והוא משנה כר"מ אלא כדבעי לאוקומה הסא כשאלכו עריפה והייה סוגיא דהסת דסבר דלרבי מאיר עדים
לא מחייבי אשם משום דגבי אשם כתיב והתודה לא סבר כסוגיא דהכל דהא חסד היינו קרבן וליין במה האז מפיו ועד אחר כדמוכח בסא :
עד

מ"ד ויחא דק"י קב'
ה"פ. הכופר במאה
כ"ב ז' ד' (מ'נבב במ"ה ע')

מ"ד ויחא דק"י קב'
ה"פ. הכופר במאה
כ"ב ז' ד' (מ'נבב במ"ה ע')

מ"ד ויחא דק"י קב'
ה"פ. הכופר במאה
כ"ב ז' ד' (מ'נבב במ"ה ע')